

2014–2024 Yıllarında Türkiye'de Kentsel Yoksulluğun Seyri

The Course of Urban Poverty in Turkey in 2014-2024

ÖZET

Bu çalışma, günümüz kentlerinin temel sorunlarından biri olan kentsel yoksulluğu mekânsal ve zamansal bir perspektiften ele almaktadır. Yoksulluk kavramı, mutlak ve göreceli yoksulluk ayrımı çerçevesinde tanımlanmakta; kentsel yoksulluğun özellikle hızlı kentleşme, göç ve işsizlikle birlikte artış gösterdiği vurgulanmaktadır. Ayrıca, kentsel yoksulluğun sosyal eşitsizlikleri derinleştirerek sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşmayı zorlaştırdığı belirtilmektedir. Türkiye özelinde, 1980'lerden itibaren uygulanan neoliberal politikalar ve 2020 yılında yaşanan Covid-19 pandemisinin kentsel yoksulluğu artırdığına dikkat çekilmektedir. Çalışmada, 2014-2024 yıllarında Türkiye'de yoksulluğun mekânsal dağılımı TÜİK verileri doğrultusunda incelenmiş; yerel ve merkezi yönetimlerin, özel sektörün ve toplumun iş birliğiyle bütüncül politikalar geliştirilmesinin önemi vurgulanmıştır. Sonuç olarak, sürdürülebilir ve dayanıklı kentlerin inşası için kentsel yoksulluğun mekânsal bağlamda detaylı biçimde analiz edilmesi gerektiği ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Kentsel yoksulluk, kentleşme, mekânsal analiz, Türkiye

ABSTRACT

This study examines urban poverty—one of the most critical issues facing contemporary cities—from a spatial and temporal perspective. The concept of poverty is discussed through the distinctions between absolute and relative poverty, highlighting how rapid urbanization, migration, and unemployment have contributed to the rise of poverty in urban areas. Urban poverty is emphasized as a factor that deepens social inequalities and hinders progress toward sustainable development goals. In the case of Turkey, the implementation of neoliberal policies since the 1980s and the impact of the Covid-19 pandemic in 2020 have significantly exacerbated urban poverty. The study examines the spatial distribution of poverty in Turkey in 2014-2024 in line with TurkStat data and emphasizes the importance of developing holistic policies in cooperation with local and central governments, the private sector and society. As a result, it is revealed that urban poverty should be analyzed in detail in a spatial context for the construction of sustainable and resilient cities.

Keywords: Urban poverty, urbanization, spatial analysis, Türkiye

GİRİŞ

Kentsel yoksulluk, günümüz kentlerinin karşı karşıya olduğu en temel sorunlardan biridir. Yoksulluk kavramı farklı disiplinlerde çeşitli şekillerde ele alınmakta olup, mevcut tanımlar genellikle tüm yoksul kesimleri kapsayıcı nitelikte değildir. Geleneksel ekonomik yaklaşımlar çerçevesinde ise mutlak ve göreceli yoksulluk olmak üzere iki temel tanım öne çıkmaktadır. Mutlak yoksulluk, bireylerin temel ihtiyaçlarını karşılayamama durumunu ifade ederken; göreceli yoksulluk, toplumun ortalama yaşam standartlarının altında kalma durumunu tanımlamaktadır.

Son yıllarda kentleşme ve kentsel büyüme hız kazanmış, bu büyümede doğal nüfus artışının yanı sıra kırdan kente göçler önemli rol oynamıştır. Gelecek yıllarda dünya nüfusunun büyük bir kısmının kentlerde yaşayacağı öngörülmektedir. Bu gelişme doğrultusunda yoksulluğun da giderek daha çok kentsel alanlarda yoğunlaşacağı ve şehir yaşamının giderek zorlaşacağı düşünülmektedir. Kentlerdeki yoksulluğun başlıca nedenlerinden biri işsizlik olarak görülmektedir. Yoksulluk, bir ülkenin kalkınmasını olumsuz yönde etkileyerek sosyal eşitsizlikleri derinleştirmektedir. Bu nedenle, kentsel yoksulluk Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ulaşılmasında önemli bir engel olarak değerlendirilmektedir.

Kentsel yoksulluk giderek artmakla birlikte, kentlerde yoksulluğun ölçülmesi sürecinde bazı sorunlarla karşılaşmaktadır. Kullanılan göstergeler her zaman yeterli ve net sonuçlar sunmamakta; ayrıca yoksulluk kavramı ülkeden ülkeye farklılık gösterebildiğinden, uluslararası karşılaştırmalar yetersiz kalabilmektedir.

Türkiye'de de kırsaldan kente göçlerin etkisiyle kentsel yoksul nüfus artmıştır. 1980'li yıllarda uygulamaya konulan neoliberal politikalar bu sorunun daha görünür hale gelmesine neden olmuştur. 1990'lı yıllarda kentsel yoksulluk kamuoyunun gündeminde daha fazla yer almaya başlamış; 2000'li yıllarda ise bu alana ilişkin veriler toplanarak Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmaya başlanmıştır. Türkiye açısından kentsel

Burcu İmren Güzel¹

How to Cite This Article

İmren Güzel, B. (2025). “2014–2024 Yıllarında Türkiye'de Kentsel Yoksulluğun Seyri” *International Social Sciences Studies Journal*, (e-ISSN:2587-1587) Vol:11, Issue:5; pp:952-960. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15535826>

Arrival: 21 April 2025

Published: 30 May 2025

Social Sciences Studies Journal is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Niğde, Türkiye. ORCID: 0000-0002-1682-9265

yoksulluğu etkileyen önemli gelişmelerden biri de 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 pandemisidir. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de salgın, ekonomik ve sosyal anlamda olumsuz etkiler yaratmış ve kentsel yoksulluk artış göstermiştir.

Kentsel yoksullukla mücadelede yerel yönetimlerin yanı sıra merkezi idarelerin de etkin rol oynaması büyük önem taşımaktadır. Bununla birlikte, özel sektör ve toplumun iş birliği de çözüm sürecinin vazgeçilmez unsurlarıdır. Bütünleşik politikaların oluşturulması, bu sorunla etkili bir şekilde mücadele edebilmek için gereklidir. Sürdürülebilir ve dirençli kentler inşa edebilmek için, kentsel yoksulluğun kapsamlı bir biçimde ele alınması gerekmektedir. Bu noktada, mekânsal bağlamın dikkate alınması da ayrı bir önem arz etmektedir.

Bu çalışma kapsamında, kentsel yoksulluk mekânsal bir perspektiften değerlendirilmekte ve zaman içinde yaşanan değişimler analiz edilmektedir. TÜİK’ten elde edilen veriler doğrultusunda, 2014-2024 yıllarında yoksulluğun mekânsal dağılımı incelenmiştir. Bu doğrultuda önce kavramsal çerçeve ortaya konmuş, ardından çalışmanın yöntemi açıklanmış; elde edilen bulgular sunulmuş ve sonuç bölümünde genel bir değerlendirme yapılmıştır.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Kentsel yoksulluk, modern toplumun en büyük ve en acil sorunlarından biridir (Faturahim vd., 2023). Yoksulluk, özellikle kapitalist sistemin çevre ülkelerinde kırsal ve kentsel krizleri derinleştiren bir toplumsal sorundur; bilim insanları tarafından çeşitli teorik bakış açıları, özellikle de beşerî bilimlerde ele alınmıştır (Moysés, 2024). Yoksulluk genellikle temel ihtiyaçları karşılamak için düşük gelir olarak tanımlanmaktadır. Yoksulluk ayrıca gıda, giyim, barınma, eğitim ve sağlık gibi temel ihtiyaçları karşılayamama olarak da tanımlanmaktadır. Yoksulluk yalnızca gelir seviyeleriyle değil, aynı zamanda sosyal çevresel yönlerle ve katılım seviyeleriyle de ilgilidir (Faturahim vd., 2023).

Geleneksel ekonomik yaklaşım yoksulluğu mutlak ve göreceli olarak ayırmaktadır. Mutlak yoksulluk temel ihtiyaçları karşılayamama durumunu belirtirken, göreceli yoksulluk ortalama bir yaşam standardını koruyamama durumunu ifade etmektedir (Kaiser vd., 2025). Aşırı yoksullukla aynı olduğu düşünülen mutlak yoksulluk, geçinmek için hiçbir şeye sahip olmama durumudur ve bu kişinin sağlığını veya hayatını tehdit edebilmektedir. Bu tür yoksulluk, durumu hafifletmek için kişileri her türlü yolu kullanmaya iten türdür. Göreceli yoksulluk, kişinin kendisini yerel veya küresel olarak muadilleriyle karşılaştırması sonucu ortaya çıkan yoksulluğu ifade etmektedir (Epelle ve Wilson, 2021).

Akademik bakış açısından yoksulluğun net bir kategorik tanımı yoktur. Yoksulluğa yol açan koşullar genellikle heterojen olduğundan, mevcut hiçbir tanım tüm yoksulları kapsamamaktadır. Bu durumda, genelleştirilmiş tanımlar genellikle çeşitli kriterlere göre uygulanmaktadır. Yoksunluğun derecesi çoğunlukla parasal yoksulluk; olanaklar ve temel kentsel hizmetlere erişim açısından yoksulluk gibi maddelere göre belirlenmektedir (Tuğaç, 2023).

Kentleşme ve kentsel büyüme son yıllarda birçok gelişmekte olan ülkede hızlanmıştır. Doğal nüfus artışı kentleşmeye en büyük katkıyı sağlasa da kırsaldan kente göç önemli bir faktör olmaya devam etmektedir (Masika vd., 1997). Güncel eğilimler, yoksulluğun giderek artan bir şekilde kentleşmesini, daha kırsal bir olguyu ve kentsel yoksullar için kötüleşen koşulları göstermektedir (Tuğaç, 2023). Son yıllarda kentleşmenin birçok ülkede hız kazanmasıyla ‘yoksulluğun kentselleşmesi’ hakkında tartışmalar artmıştır (Lucci vd., 2018). Kentsel yoksulluk ve aile yapısı gibi konular 1960’ların ortalarından bu yana araştırmacıların dikkatini çekmektedir ve veri setlerinde şehir merkezindeki yoksulluk ve kalıcı yoksulluğun kuşaktan kuşağa aktarılmasına ilişkin birçok varsayım sorgulanmaktadır (Wilson ve Aponte, 1985).

Kentsel alanlardaki yoksulluk, kırsal kesimden şehirlere göçün yüksek olmasının, özellikle kötü yaşam koşullarının, düşük ücretler ve resmi iş sektöründeki yetersiz düzenlemelerin yanı sıra sanayi sektöründeki mali zorlukların sonucudur (Ariyanto, 2023). Yoksulluk ve işsizlik, bir ülke veya bölgenin ekonomisinde önemli bir rol oynayabilmektedir (Faturahim vd., 2023). İşgücü piyasalarının doğası ülkeler arasında değişip farklılıklar gösterse de işgücü piyasalarının ve ücret seviyelerinin yoksulluğu etkilemediği bir durumu hayal etmek zordur (Amis, 1995). İşsizlik, kentsel merkezlerdeki yoksulluğun başlıca nedenlerinden biridir (Epelle ve Wilson, 2021).

Yoksulluk bir ülkenin genel gelişimini engellemekte ve sosyal eşitsizliği pekiştirmekte, insanları yoksunluğun kısır döngüsüne hapsedmektedir (Kaiser vd., 2025). Bir bölgenin kalkınma başarısının temel göstergesi, yoksul insan sayısındaki düşüştür. Yoksul insan sayısını azaltmak kalkınma stratejileri açısından önemli bir faktördür, yani ulusal kalkınmanın önceliklerinden biri yoksul insan sayısını azaltmaktır. Yoksullukta önemli bir azalmaya ekonomik büyüme eşlik ediyorsa, o zaman devlet refah yaratmayı başarmıştır (Faturahim vd., 2023).

Kentsel kalkınma ve sürdürülebilirlikte temel bir sorun olarak kentsel yoksulluk, yoksulluğu sona erdirmeyi amaçlayan Birleşmiş Milletler (BM) Sürdürülebilir Kalkınma Hedefine doğru ilerlemeyi engellemektedir. Şu anda,

küresel nüfusun %56'sı (4,4 milyar) şehirlerde yaşamaktadır ve gayri resmi yerleşim yerlerinde yaşayan yaklaşık 1 milyar kentsel yoksul, uygun fiyatlı konut, altyapı, temel hizmetler ve işler gibi zorluklarla karşı karşıyadır (Kaiser vd., 2025). Bu oranın önümüzdeki 10 yıl içinde %60'a çıkması beklenmektedir (Kisiała ve Rączka, 2021).

Yoksulluk ölçümlerinde veri toplama yöntemleri hızlı kentleşmeye ayak uyduramamaktadır ve bu noktada kentsel yoksulluk hafife alınabilmektedir. Kentleşmenin hızı arttıkça, yoksulluk eğilimlerini izleme biçimlerinin kentsel bağlamlara uygun olması giderek daha da önemli hale gelmektedir. Kentsel yoksulluğun ölçülmesini etkileyen sorunlar bulunmaktadır. Bunlar; gecekondu yerleşimi tanımlarının farklılık göstermesi ve gecekondu nüfuslarının eksik sayılması; yetersiz veri nedeniyle kent içi eşitsizliklerin gizlenmesi; ortak göstergeler ve varsayımların geliri ve çok boyutlu yoksulluğu kentsel bağlamda değerlendirmek için uygun olmamasıdır. Temel yoksunlukları ölçmek için kullanılan göstergeler, politika yapıcılara kentsel yoksunluklarla mücadele etmek için politika oluşturmaları ve uygulamaları için ihtiyaç duydukları bilgileri sağlayamamaktadır. Ayrıca bölgesel ve ülke bağlamlarındaki kentsel yoksunluklar genellikle farklıdır ve küresel genellemeler bazı durumlarda yardımcı olmamaktadır (Lucci vd., 2018).

Türkiye'de büyük ölçekli çevre sorunları, afetler, işsizlik ve çatışmalar sonucunda şehirlere olan göç hızlanmış ve böylece kentsel yoksulların sayısı artmış, genel yoksulluk oranı kötüleşmiştir. 1980'lerde ilk kez uygulanan neoliberal politikalar dünya genelinde ülkelerde önemli dönüşümlere neden olmuştur ve genel yoksulluk ve kentsel yoksulluk kavramları, özellikle uluslararası örgütlerin çalışmaları aracılığıyla, bu kalkınma süreci boyunca birlikte ele alınmıştır. 1990'lı yıllara gelindiğinde, Türk hükümeti kalkınma planlarında kentsel yoksullukla mücadeleye yönelik politikalara olan ihtiyacı vurgulamaya başlamıştır. Türkiye, 1996 yılında kentsel yoksulluk, göç, dengesiz gelir dağılımı ve kentsel haklar gibi konulara odaklanan Habitat II Konferansı'na İstanbul'da ev sahipliği yapmıştır.

2000'li yıllarda olası Avrupa Birliği üyeliğiyle ilgili uyum süreci kapsamında TÜİK yeni tanımlar ve hesaplama yöntemleri getirmiş ve yoksullukla ilgili resmi verileri yayımlamaya başlamıştır. Türkiye'de yoksulluk üzerine yapılan çalışmalarda dikkate alınması gereken bir diğer önemli konu Covid-19 pandemisi. Dünya çapında, yaşanan pandemi nedeniyle 2020 yılında 114 milyon kişi işsiz kalmış ve yoksulluk içinde yaşamaya başlamıştır. Pandeminin yol açtığı sosyal ve ekonomik zararlar; insanların yaşam ve çalışma koşullarını olumsuz yönde etkileyerek gelir eşitsizliğine ve yoksulluğun derinleşmesine neden olmuştur (Tuğaç, 2023).

Kentsel yoksulluğu tanımlamaya çalışan çoğu çalışma, genellikle kırsal ve kentsel yoksulluğu karşılaştırarak kentsel yoksulluğun özelliklerini ortaya çıkarmaya odaklanmıştır. Bazı görüşlere göre, kırsal ve kentsel yoksulluk birbirleriyle ilişkilidir ve her ikisinin de ortak birçok yapısal nedeni olduğu için hem kentsel hem de kırsal yoksulluğu birlikte ele alma ihtiyacı vardır (Masika vd., 1997). Kentsel yoksulluğun çok yönlü doğasını anlamak için ayrılmaz bir parça olan işsizlik, dışlanma ve sosyal damgalanma gibi faktörleri göz önünde bulundurmalıdır (Kaiser vd., 2025). Kentsel yoksulluğu ve özellikle işgücü piyasalarını etkileyen birçok önemli politika aracının ulusal düzeyde olduğunu kabul etmek önemlidir. Yerel kurumsal kapasitenin güçlendirilmesi önemlidir ancak merkezi hükümetin önemi de kabul edilmelidir (Amis, 1995).

Türkiye'de kentsel yoksullukla mücadelede önemli bir aktör yerel yönetimlerdir. Bu bağlamda, valiler, kaymakamlar ve belediye başkanları sosyal yardımları gerçekleştirmek için çalışmaktadırlar. Yerel yönetim, vatandaşlara en yakın idari düzeydir ve bu nedenle yerel koşulları ve sorunları doğru bir şekilde belirleyip benzersiz çözümler sunabilmektedir. Yoksulluğun hafifletilmesinde özel sektörün ve yerel politikaların rolü çok önemlidir. Yoksulluğun en aza indirilebilmesi için hükümet ve toplum arasında işbirliği olması gerekir (Ariyanto, 2023). Toplumun en savunmasız kesimlerindeki yoksullara yardım etmek için tasarlanmış bütünsel politikalara odaklanmak da önemlidir (Tuğaç, 2023).

İronik olarak, kentleşme genellikle insan gelişimi ve ilerlemesiyle ilişkilendirilse de büyük eşitsizliklere ve sağlık sorunlarına yol açabilmektedir. Bu nedenle, sürdürülebilir kentsel gelişim için kentsel yoksulların ve gecekondu topluluklarının sosyoekonomik durumunu ve yaşam kalitesini iyileştirmek bir esastır (Kaiser vd., 2025). Sürdürülebilir ve dayanıklı kentsel ortamlar oluşturmak için kentsel yoksulluğu ele almak gerekmektedir (Kaiser vd., 2025).

Şoklar kentsel yoksulluğun en önemli unsurlarıdır ve kentsel yoksulları bu tür şoklardan korumak kritik bir politika alanıdır. Telif edici planlar, aracı kurumları güçlendirme (acil kredi) ve mevcut başa çıkma stratejilerini güçlendirmeye yönelik önlemler önemlidir. Kentsel yoksulluğun özgül ve genellikle "görünmez" doğası göz önüne alındığında, kentsel yoksulluk vakalarındaki artışları izlemek için basit ve hızlı sistemler kurmak önemlidir (Amis, 1995). Yoksulluğun sosyolojik, ekonomik, psikolojik ve politik kavramları vardır. Bu bağlamda mekânsal konulara çok daha az dikkat edilmiştir (Kisiała ve Rączka, 2021). Toplum ve çevresinin nasıl örgütlendiğinin yapısını yansıtan bir gerçek olduğu için, yoksulluk çalışmalarının coğrafi mekânın dönüşümlerini ve ortaya çıktığı yerlerin dinamiklerini göz önünde bulundurarak yürütülmesi gereklidir (Moysés, 2024).

YÖNTEM

Yoksulluk ile ilgili veriler Türkiye İstatistik Kurumu web sitesinden elde edilmiş ve değerlendirilmiştir. Bu veriler İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) olan Düzey-1 ve Düzey 2 Bölgelerinin Kapsadığı İller (Düzey 3) kapsamında istatistiki yöntemler ve karşılaştırmalar ile ele alınmaktadır.

İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Avrupa Topluluğu İstatistik Ofisi (Eurostat) tarafından 1970'lerde geliştirilmiş ve 1988'den itibaren AB mevzuatında kullanılmaya başlayan istatistiki sınıflandırma yöntemidir. Ülkemizde İBBS 2001 yılında tanımlanmış ve 28 Ağustos 2002 tarihli Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe girmiştir. Sınıflandırmaya göre Düzey 3 seviyesi kabul edilen komşu illerin gruplandırılması ile 26 Düzey II ve 12 Düzey I Bölgesi oluşturulmuştur. Ülkemizdeki bölgesel politikalar çerçevesinde, Düzey II bölgeleri temel kalkınma planlaması birimi olarak kabul edilmektedir (Kalkınma Ajansları, Erişim Tarihi 2025).

Yoksullukla ilgili veriler farklı şekillerde TÜİK tablolarında yer almaktadır. Bu çalışma kapsamında Satınalma Gücü Paritesi (SGP) kullanılarak Türkiye için hesaplanan gelire dayalı göreceli yoksulluk sınırına göre bölgesel yoksul sayıları ve yoksulların dağılımı incelenmektedir. Medyan gelirin %50'sine göre 2014-2024 yılları değerlendirilmektedir.

BULGULAR

Çalışma kapsamında öncelikle TÜİK'ten ulaşılan Satınalma Gücü Paritesi (SGP) kullanılarak Türkiye için hesaplanan gelire dayalı göreceli yoksulluk sınırına göre bölgesel yoksul sayıları ve yoksulların dağılımı verileri, medyan gelirin %50'sine göre 2014-2024 yılları için düzenlenmiştir (Tablo 1). TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde 2023 yılında deprem nedeniyle alan uygulaması yapılamamıştır ve bu nedenle verisi bulunmamaktadır.

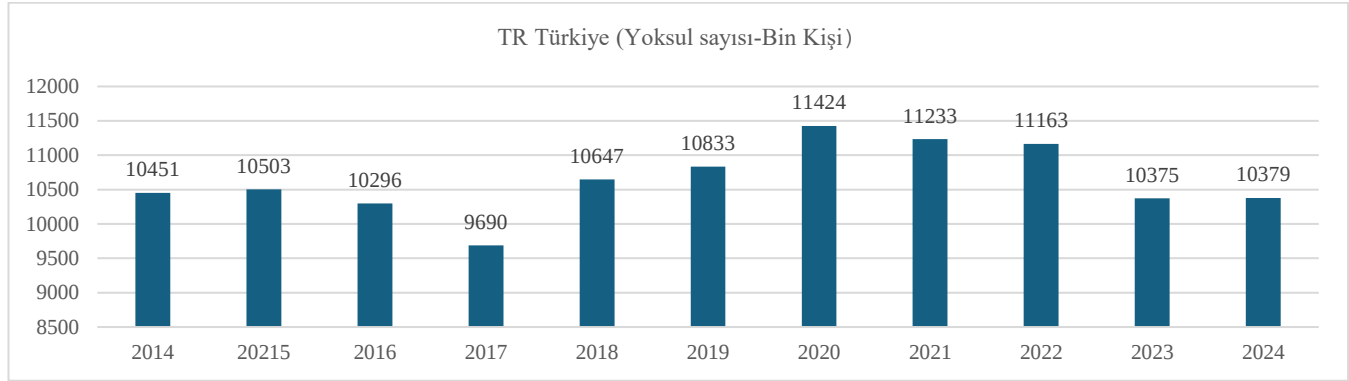
Tablo 1: Yoksul Sayısı (Bin kişi)-SPG kullanılarak

TR Türkiye, İBBS 2. Düzey	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TR Türkiye	10451	10503	10296	9690	10647	10833	11424	11233	11163	10375	10379
TR10 (İstanbul)	781	1059	845	726	1113	956	939	1328	834	829	910
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	71	132	107	87	115	133	123	140	111	84	96
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	168	198	181	214	210	209	301	190	198	166	141
TR31 (İzmir)	373	357	281	293	272	266	320	356	294	432	368
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	142	163	183	208	219	259	314	194	235	258	225
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	159	172	215	179	230	274	292	227	367	437	395
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	139	156	209	158	194	173	171	127	158	237	260
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	250	187	191	139	259	282	232	237	315	219	201
TR51 (Ankara)	252	196	195	272	321	235	257	144	313	245	320
TR52 (Konya, Karaman)	242	197	211	243	275	256	322	289	288	307	256
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	280	291	359	286	268	305	382	266	193	334	320
TR62 (Adana, Mersin)	746	646	724	525	545	626	618	923	791	698	766
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	750	679	663	631	572	720	542	751	778	-	577
TR71 (Kırkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	149	135	190	135	169	149	182	167	178	209	275
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	253	273	263	221	264	244	289	277	313	288	203
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	28	57	36	40	58	40	52	60	67	86	65
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	65	83	86	71	83	102	104	89	82	100	77
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	405	373	321	313	326	349	438	368	342	383	248
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	209	274	199	216	252	296	299	193	309	332	272
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	253	180	107	115	115	171	191	177	214	237	219
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	387	373	354	273	321	321	389	401	354	393	353
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	383	293	278	239	186	220	255	173	241	354	302
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	831	899	783	788	910	860	1031	927	956	894	762
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	555	484	590	484	516	500	553	423	570	574	640
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	1631	1847	1747	1886	1825	1828	1828	1802	1612	1436	1423
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	948	801	978	946	1030	1056	1001	1003	1049	843	705

Kaynak: TÜİK, 2025

Bu tablo üzerinden yoksul sayıları değerlendirildiğinde Türkiye genelinde 2014-2024 yıllarında en fazla 2020 yılında yoksul sayısı olduğu görülmektedir. 2020 yılı Covid-19 pandemisinin ortaya çıktığı yıldır ve pek çok kişi bu dönemde işsiz kalmıştır. En yüksek ikinci değer 2021 yılında, üçüncü değer ise 2022 yılındadır. Covid 19'un etkilerinin bu yıllarda da devam etmesi muhtemeldir. 2023 yılında ise 2019 yılından daha düşük bir sayıya düşmüştür. En düşük değer ise 2017 yılında olduğu görülmektedir. Asgari ücretteki iyileştirmeler (Aslan, 2020)

ve sosyal yardımların artması gibi uygulamaların bu duruma katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür. 2014 ve 2015 yıllarında sayılar birbirine yakındır (Grafik 1).

Grafik 1: Türkiye’de 2014-2024 Yıllarında Yoksul Sayıları (Yazar tarafından düzenlenmiştir.)

SPG kullanılan yoksul sayısı (bin kişi) değerlerinin incelenen bölgelere göre normal dağılım gösterip göstermediği test edilmiştir. Bölgelere göre yoksul sayısı normal dağılım göstermemektedir ($p < 0,05$) (Tablo 2).

Tablo 2: Normallik Testi

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Yoksul Sayısı_2014	,227	26	,001	,808	26	,000
Yoksul Sayısı_2015	,262	26	,000	,734	26	,000
Yoksul Sayısı_2016	,270	26	,000	,751	26	,000
Yoksul Sayısı_2017	,292	26	,000	,695	26	,000
Yoksul Sayısı_2018	,313	26	,000	,717	26	,000
Yoksul Sayısı_2019	,299	26	,000	,731	26	,000
Yoksul Sayısı_2020	,244	26	,000	,751	26	,000
Yoksul Sayısı_2021	,278	26	,000	,744	26	,000
Yoksul Sayısı_2022	,299	26	,000	,792	26	,000
Yoksul Sayısı_2023	,232	25	,001	,824	25	,001
Yoksul Sayısı_2024	,236	26	,001	,822	26	,000

a. Lilliefors Significance Correction

Verilere Friedman testi uygulanmıştır. Friedman testine göre incelenen verilerin en az birinde anlamlı bir ilişki bulunduğu saptanmıştır ($p < 0,05$) (Tablo 3).

Tablo 3: Friedman Testi

Ranks	Mean Rank	Test Statistics ^a	
Yoksul Sayısı_2014	4,86	N	25
Yoksul Sayısı_2015	5,36	Chi-Square	38,79
Yoksul Sayısı_2016	4,86	df	10
Yoksul Sayısı_2017	3,70	Asymp. Sig.	,000
Yoksul Sayısı_2018	5,98	a. Friedman Test	
Yoksul Sayısı_2019	6,14		
Yoksul Sayısı_2020	8,14		
Yoksul Sayısı_2021	6,08		
Yoksul Sayısı_2022	7,14		
Yoksul Sayısı_2023	7,68		
Yoksul Sayısı_2024	6,06		

Wilcoxon testi uygulanarak 2016-2017 ($p = 0,048 < 0,05$), 2017-2018 ($p = 0,018 < 0,05$) ve 2019-2020 ($p = 0,017 < 0,05$) yıllarında yoksul sayısı dağılımlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. 2016 yılından 2017 yılına geçişte bir düşüş, 2017 yılından 2018 yılına geçişte bir artış gözlenmektedir. 2019 yılından 2020 yılına

geçişte ise bir artış görülmektedir (Tablo 4). Bu değerler arasındaki farklılık Friedman testindeki sıra ortalaması değerlerinde de görülmektedir (Tablo 3). Bu test sonuçları Türkiye geneli için yapılan değerlendirmeye benzerlik göstermektedir. Türkiye genelindeki değerlendirmede de 2017 yılında en düşük seviye gözlenirken, 2020 yılında en yüksek yoksul sayısı gözlenmektedir.

Tablo 4: Wilcoxon Testi

Test Statistics ^a										
	Yoksul _Sayısı _2015 - Yoksul _Sayısı _2014	Yoksul _Sayısı _2016 - Yoksul _Sayısı _2015	Yoksul _Sayısı _2017 - Yoksul _Sayısı _2016	Yoksul _Sayısı _2018 - Yoksul _Sayısı _2017	Yoksul _Sayısı _2019 - Yoksul _Sayısı _2018	Yoksul _Sayısı _2020 - Yoksul _Sayısı _2019	Yoksul _Sayısı _2021 - Yoksul _Sayısı _2020	Yoksul _Sayısı _2022 - Yoksul _Sayısı _2021	Yoksul _Sayısı _2023 - Yoksul _Sayısı _2022	Yoksul _Sayısı _2024 - Yoksul _Sayısı _2023
Z	-,521 ^b	-,648 ^b	-,1981 ^b	-,2368 ^c	-,171 ^c	-,2381 ^c	-,1753 ^b	-,927 ^c	-,283 ^c	-,1588 ^b
Asymp. Sig. (2-tailed)	,603	,517	,048	,018	,242	,017	,080	,354	,777	,112

a. Wilcoxon Signed Ranks Test

b. Based on positive ranks.

c. Based on negative ranks.

Çalışmanın bu aşamasında hangi bölgelerin hangi konularda ön plana çıktığı incelenmektedir. Yoksulluk yüzdeleri üzerinden hangi bölgelerin ilk sıralarda, hangi bölgelerin son sıralarda olduğu incelenmiştir.

Tablo 5: Yoksulluk Yüzdesi-SPG kullanılarak

Düzye 1 Bölge Adı	Düzye 2 Bölgelerinin Kapsadığı İller (Düzye 3)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
İstanbul	TR10 (İstanbul)	7,5	10,1	8,2	7,5	10,5	8,8	8,2	11,8	7,5	8,0	8,8
Batı Marmara	TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	0,7	1,3	1,0	0,9	1,1	1,2	1,1	1,2	1,0	0,8	0,9
Batı Marmara	TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	1,6	1,9	1,8	2,2	2,0	1,9	2,6	1,7	1,8	1,6	1,4
Ege	TR31 (İzmir)	3,6	3,4	2,7	3,0	2,6	2,5	2,8	3,2	2,6	4,2	3,5
Ege	TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	1,4	1,5	1,8	2,1	2,1	2,4	2,8	1,7	2,1	2,5	2,2
Ege	TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	1,5	1,6	2,1	1,8	2,2	2,5	2,6	2,0	3,3	4,2	3,8
Doğu Marmara	TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	1,3	1,5	2,0	1,6	1,8	1,6	1,5	1,1	1,4	2,3	2,5
Doğu Marmara	TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	2,4	1,8	1,9	1,4	2,4	2,6	2,0	2,1	2,8	2,1	1,9
Batı Anadolu	TR51 (Ankara)	2,4	1,9	1,9	2,8	3,0	2,2	2,2	1,3	2,8	2,4	3,1
Batı Anadolu	TR52 (Konya, Karaman)	2,3	1,9	2,0	2,5	2,6	2,4	2,8	2,6	2,6	3,0	2,5
Akdeniz	TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	2,7	2,8	3,5	3,0	2,5	2,8	3,3	2,4	1,7	3,2	3,1
Akdeniz	TR62 (Adana, Mersin)	7,1	6,1	7,0	5,4	5,1	5,8	5,4	8,2	7,1	6,7	7,4
Akdeniz	TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	7,2	6,5	6,4	6,5	5,4	6,6	4,7	6,7	7,0	-(3)	5,6
Orta Anadolu	TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	1,4	1,3	1,8	1,4	1,6	1,4	1,6	1,5	1,6	2,0	2,6
Orta Anadolu	TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	2,4	2,6	2,6	2,3	2,5	2,2	2,5	2,5	2,8	2,8	2,0
Batı Karadeniz	TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	0,3	0,5	0,4	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	0,6	0,8	0,6
Batı Karadeniz	TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	0,6	0,8	0,8	0,7	0,8	0,9	0,9	0,8	0,7	1,0	0,7
Batı Karadeniz	TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	3,9	3,6	3,1	3,2	3,1	3,2	3,8	3,3	3,1	3,7	2,4
Doğu Karadeniz	TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	2,0	2,6	1,9	2,2	2,4	2,7	2,6	1,7	2,8	3,2	2,6
Kuzeydoğu Anadolu	TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	2,4	1,7	1,0	1,2	1,1	1,6	1,7	1,6	1,9	2,3	2,1
Kuzeydoğu Anadolu	TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	3,7	3,6	3,4	2,8	3,0	3,0	3,4	3,6	3,2	3,8	3,4
Ortadoğu Anadolu	TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	3,7	2,8	2,7	2,5	1,7	2,0	2,2	1,5	2,2	3,4	2,9
Ortadoğu Anadolu	TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	8,0	8,6	7,6	8,1	8,5	7,9	9,0	8,3	8,6	8,6	7,3
Güneydoğu Anadolu	TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	5,3	4,6	5,7	5,0	4,9	4,6	4,8	3,8	5,1	5,5	6,2

Güneydoğu Anadolu	TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	15,6	17,6	17,0	19,5	17,1	16,9	16,0	16,0	14,4	13,8	13,7
Güneydoğu Anadolu	TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	9,1	7,6	9,5	9,8	9,7	9,7	8,8	8,9	9,4	8,1	6,8

Kaynak: TÜİK, 2025

Bu tablo üzerinden yoksulluk yüzdeleri Düzey 1'e göre 2014-2024 yıllarında değerlendirilmiştir. 12 bölge için yapılan değerlendirmede 1 en çok yoksulluk yüzdesi sıralamasını ifade ederken, 12 en az yoksulluk yüzdesi sıralamasını ifade etmektedir.

Tablo 6. Düzey 1'e Göre Yoksulluk Yüzdesi Sıralaması

Düzey 1 Bölge Adı	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Güneydoğu Anadolu	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Akdeniz	2	2	2	2	2	2	2	2	2	4	2
Ortadoğu Anadolu	3	3	3	3	4	3	3	4	3	2	3
İstanbul	4	4	4	4	3	4	4	3	5	5	5
Ege	5	5	5	5	5	5	5	5	4	3	4
Kuzeydoğu Anadolu	6	6	7	8	10	7	7	6	7	6	7
Batı Karadeniz	7	7	8	7	7	8	6	7	9	7	10
Batı Anadolu	8	9	10	6	6	6	8	9	6	8	6
Orta Anadolu	9	8	6	9	9	10	9	8	8	9	8
Doğu Marmara	10	10	9	11	8	9	11	10	10	10	9
Batı Marmara	11	11	11	10	11	11	10	11	11	12	12
Doğu Karadeniz	12	12	12	12	12	12	12	12	12	11	11

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

12 bölgeye göre veriler incelendiğinde yoksulluk oranının her yıl en yüksek olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesidir. Bu bölgeyi Akdeniz Bölgesi takip etmektedir. Doğu Karadeniz ve Batı Marmara bölgeleri yoksulluk oranlarının en düşük olduğu bölgelerdir. Akdeniz Bölgesi 2023 yılında 4. Sıraya düşmüş gibi görünse de bu yıla ait veride Akdeniz Bölgesi'nin alt bölgesi olan TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinin verisi deprem nedeniyle eklenmemiştir ve olması gerekenden daha düşüktür (Tablo 6).

Tablo 6'dan bu defa da Düzey 2 Bölgelerinin Kapsadığı İllere (Düzey 3) göre yoksulluk yüzdeleri 2014-2024 yılları için değerlendirilmiştir. 26 bölge için yapılan değerlendirmede 1 en çok yoksulluk yüzdesi sıralamasını ifade ederken, 26 en az yoksulluk yüzdesi sıralamasını ifade etmektedir.

Tablo 7: Düzey 2 Bölgelerinin Kapsadığı İllere (Düzey 3) Göre Yoksulluk Yüzdesi Sıralaması

Düzey 2 Bölgelerinin Kapsadığı İller (Düzey 3)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt)	2	4	2	2	3	2	3	3	2	3	5
TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkari)	3	3	4	3	4	4	2	4	3	2	4
TR10 (İstanbul)	4	2	3	4	2	3	4	2	4	4	2
TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye)	5	5	6	5	5	5	7	6	6	-	7
TR62 (Adana, Mersin)	6	6	5	6	6	6	5	5	5	5	3
TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis)	7	7	7	7	7	7	6	7	7	6	6
TR83 (Samsun, Tokat, Çorum, Amasya)	8	8	10	8	8	8	8	9	10	10	18
TRA2 (Ağrı, Kars, Iğdır, Ardahan)	9	9	9	12	10	9	9	8	9	9	10
TRB1 (Malatya, Elazığ, Bingöl, Tunceli)	10	12	12	14	21	19	19	21	17	11	13
TR31 (İzmir)	11	10	11	9	11	13	11	10	15	7	9
TR61 (Antalya, Isparta, Burdur)	12	11	8	10	13	10	10	13	21	12	12
TR72 (Kayseri, Sivas, Yozgat)	13	13	13	15	14	18	17	12	13	15	21
TRA1 (Erzurum, Erzincan, Bayburt)	14	19	24	23	24	22	21	19	19	19	20
TR51 (Ankara)	15	16	18	11	9	17	18	22	12	17	11
TR42 (Kocaeli, Sakarya, Düzce, Bolu, Yalova)	16	18	17	21	15	12	20	14	11	20	22
TR52 (Konya, Karaman)	17	17	16	13	12	16	13	11	16	14	17
TR90 (Trabzon, Ordu, Giresun, Rize, Artvin, Gümüşhane)	18	14	19	17	16	11	16	18	14	13	15
TR22 (Balıkesir, Çanakkale)	19	15	20	16	19	20	14	16	20	22	23
TR33 (Manisa, Afyon, Kütahya, Uşak)	20	20	14	19	17	14	15	15	8	8	8
TR71 (Kırıkkale, Aksaray, Niğde, Nevşehir, Kırşehir)	21	24	22	22	22	23	22	20	22	21	14
TR32 (Aydın, Denizli, Muğla)	22	21	21	18	18	15	12	17	18	16	19
TR41 (Bursa, Eskişehir, Bilecik)	23	22	15	20	20	21	23	24	23	18	16
TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli)	24	23	23	24	23	24	24	23	24	24	24
TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop)	25	25	25	25	25	25	25	25	25	23	25
TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın)	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26	26

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Yoksulların oranına göre baktığımızda 2014-2024 yıllarında yoksul oranının en çok olduğu yer tüm yıllarda TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesidir. Bu bölge en yüksek orana 2017 yılında ulaşmıştır (%19,5). TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) bölgesi ise tüm yıllarda son sırada yer almaktadır. Bu bölgenin en düşük oranı ise 2014 yılındadır (%0,3) (Tablo 7).

TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır), TRC3 (Mardin, Batman, Şırnak, Siirt), TRB2 (Van, Muş, Bitlis, Hakkâri), TR10 (İstanbul), TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye), TR62 (Adana, Mersin), TRC1 (Gaziantep, Adıyaman, Kilis) bölgeleri tüm yıllarda ilk 7. sırada yer almaktadır ve yoksul oranının en yüksek olduğu yerlerdir. TR21 (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli), TR82 (Kastamonu, Çankırı, Sinop), TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) bölgeleri ise tüm yıllarda son sıralarda yer almaktadır ve düşük yoksulluk oranına sahiptir. TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye) bölgesinde 2023 yılında deprem nedeniyle değerlendirme yapılmamıştır (Tablo 7).

SONUÇ

Veriler değerlendirildiğinde Türkiye’de 2014-2024 yıllarında incelenen kapsamda en çok yoksul sayısının 2020 yılında olduğu ve bu yılları takip eden 2021 ve 2022 yıllarında da diğer yıllara göre yüksek değerlerin olduğu görülmektedir. Buradaki en temel etken 2020 yılında ortaya çıkan Covid-19 pandemisi. 2021 ve 2022 yıllarında da pandeminin etkisinin devam ettiğini söylemek mümkündür. 2017 yılında ise daha düşük yoksul sayısı olduğu görülmektedir. Asgari ücretteki iyileştirmeler, sosyal yardımların artırılması gibi uygulamaların bu sayının düşüşüne katkıda bulunduğunu söylemek mümkündür. Daha sonra yapılan istatistiki değerlendirmelerde de benzer sonuçlar elde edilmiştir. Veriler bölgelere ve yıllara göre dağılımlarına göre incelenmiştir. 2016-2017, 2017-2018 ve 2019-2020 yıllarında yoksul sayısı dağılımlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu bulunmuştur. 2016 yılından 2017 yılına bir düşüş, 2017 yılından 2018 yılına bir artış gözlenmektedir. 2019 yılından 2020 yılına ise bir artış görülmektedir. Daha önce belirtildiği gibi özellikle 2020 yılının Covid-19 pandemisiyle etkilenmiş olduğu görülmektedir.

Düzy 1’e göre 12 bölgede 2014-2024 yıllarında yoksulluk oranları değerlendirildiğinde yoksulluk oranının her yıl en yüksek olduğu bölge Güneydoğu Anadolu Bölgesidir. Bu bölgeyi Akdeniz Bölgesi takip etmektedir. Doğu Karadeniz ve Batı Marmara bölgeleri yoksulluk oranlarının en düşük olduğu bölgelerdir. Düzy 2 Bölgelerinin Kapsadığı İller (Düzy 3) kapsamında 26 bölge incelendiğinde 2014-2024 yıllarında yoksul oranının en çok olduğu yer tüm yıllarda TRC2 (Şanlıurfa, Diyarbakır) bölgesidir. En yüksek orana 2017 yılında ulaşmıştır (%19,5). TR81 (Zonguldak, Karabük, Bartın) bölgesi ise tüm yıllarda son sırada yer almaktadır. En düşük oranı 2014 yılındadır (%0,3).

Kentsel yoksulluk, yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sosyal, mekânsal ve politik boyutlarıyla da ele alınması gereken çok yönlü bir sorundur. Kentleşmenin hız kazanmasıyla birlikte yoksulluk, kentsel alanlarda daha görünür hale gelmiş; işsizlik, düşük ücretler ve sosyal dışlanma gibi faktörlerle daha da derinleşmiştir. Kentsel yoksulluğun etkili bir şekilde azaltılması, sadece yerel yönetimlerin değil, merkezi hükümetin, özel sektörün ve sivil toplumun iş birliğini gerektiren çok aktörlü bir yaklaşım gerektirir. Türkiye örneğinde olduğu gibi, tarihsel süreçte uygulanan politikalar ve son dönemde yaşanan küresel şoklar (örneğin Covid-19 pandemisi), kentsel yoksulluğun seyrini doğrudan etkilemiştir. Yoksulluğun mekânsal dağılımı ve kent içi eşitsizlikler dikkate alınmadan geliştirilen politikalar, yoksulluğun yapısal nedenlerine çözüm üretmekte yetersiz kalmaktadır. Sürdürülebilir ve dirençli kentler oluşturmak için, kentsel yoksullukla mücadelede daha bütüncül, veri temelli ve mekânsal duyarlılığı yüksek stratejilerin benimsenmesi gereklidir. Gelecekteki araştırmaların, kentsel yoksulluğun dinamiklerini daha derinlemesine anlamaya yönelik mekânsal analizlerle desteklenmesi, politika yapıcılar için daha etkili çözüm yolları sunacaktır.

KAYNAKÇA

- Amis, P. (1995). Making sense of urban poverty. *Environment and Urbanization*, 7(1), 145-158. <https://doi.org/10.1177/095624789500700102>
- Aslan, G. (2020). Türkiye’de Yoksulluk ve İşgücü Piyasası. *Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(1), 83-105.
- Epelle A. & Wilson G. (2021). Causes and strategies for the alleviation of urban poverty, security and development in Nigeria. *Journal of Socinl and Administrative Sciences Studies*, 5(1), 198-207.
- Faturohim, A., Akbar, A., Hidayat, B. A., & Saksono, H. (2023). An Analysis of Urban Poverty and Unemployment. *Jurnal Bina Praja*, 15(2), 309-324. <https://doi.org/10.21787/jbp.15.2023.309-324>

Kaiser, Z. R. M. A., Sakil, A. H., Baikady, R., Deb, A., & Hossain, M. T. (2025). Building resilience in urban slums: Exploring urban poverty and policy responses amid crises. *Discover Global Society*, 3(1), 8. <https://doi.org/10.1007/s44282-025-00142-3>

Kalkınma Ajansları. <https://ka.gov.tr/> (Son erişim tarihi: Nisan 2025)

Kisiała, W., & Rącka, I. (2021). Spatial and Statistical Analysis of Urban Poverty for Sustainable City Development. *Sustainability*, 13(2), 858. <https://doi.org/10.3390/su13020858>

Ariyanto, K. (2023). Literature Review: Urban Poverty in a Sociological Perspective. *Antroposen: Journal of Social Studies and Humaniora*, 2(1), 24-32. <https://doi.org/10.33830/antroposen.v2i1.5047>

Lucci, P., Bhatkal, T., & Khan, A. (2018). Are we underestimating urban poverty? *World Development*, 103, 297-310. <https://doi.org/10.1016/j.worlddev.2017.10.022>

Masika, R., Haan, A. de, & Baden, S. (1997). Urbanisation and urban poverty: A gender analysis. *BRIDGE (development and gender)*, Institute of Development Studies.

Moyisés, M. (2024). STRUCTURAL-URBAN POVERTY IN THE TWENTY-FIRST CENTURY. *Mercator*, 23(2024), 1-13. <https://doi.org/10.4215/rm2024.e23009>

Tacoli, C., McGranahan, G., & Satterthwaite, D. (with International Institute for Environment and Development). (2015). Urbanisation, rural-urban migration and urban poverty. *IIED*.

Tuğaç, Ç. (2023). Evaluating the Evolution and Future of Urban Poverty Policies in Public Administration in Turkey. *Journal of Poverty*, 27(2), 130-152. <https://doi.org/10.1080/10875549.2021.2010869>

TÜİK. Türkiye İstatistik Kurumu. <https://www.tuik.gov.tr/> (Son erişim tarihi: Nisan 2025)

Wilson, W. J., & Aponte, R. (1985). Urban Poverty. *Annual Review of Sociology*, 11(1), 231-258. <https://doi.org/10.1146/annurev.so.11.080185.001311>

Wratten, E. (1995). Conceptualizing urban poverty. *Environment and Urbanization*, 7(1), 11-38. <https://doi.org/10.1177/095624789500700118>

Xue, J., & Zhong, W. (2003). Unemployment, Poverty and Income Disparity in Urban China. *Asian Economic Journal*, 17(4), 383-405. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8381.2003.00192.x>